

Ålämningarnas kultur- och fritidsvanor 2020

Med coronaperspektiv

Robin Lähde, 4.2.2022

Allmänt om undersökningen

- Enkätundersökning, våren 2021
- 591 svarande, 16-79 åringar (svarsprocent: 50 procent)
- Stödmaterial:
  - ÅSUBs tidigare fritidsvanerundersökningar (i huvudsak 2013 och 2008)
  - Institutet för hälsa och välfärd (THL)
  - SOM-undersökning
  - Andra ÅSUB undersökningar (ANDTS, Medievanor)
- Hur ser aktiviteten ut i nuläget? Vad saknas i utbudet?
- Hur har coronasituationen påverkat utövningen av kultur- och fritidsvanor?

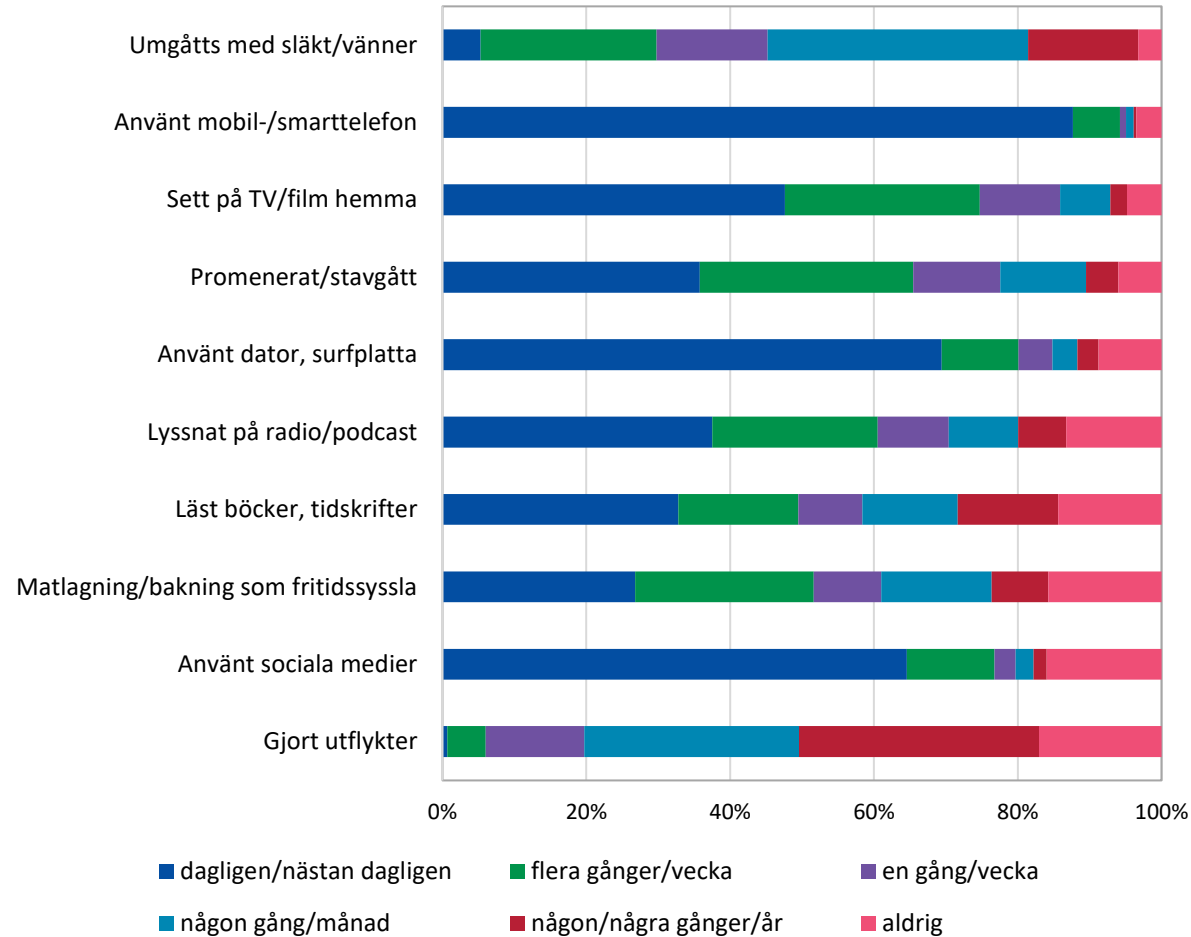
Rapportens innehåll

- **Vad gör ålänningar på sin fritid?**
- **Coronasituationens påverkan**
- **Hur nöjda är ålänningar med den egna fritiden och sin hemkommuns utbud av fritidsaktiviteter?**
- **Vad begränsar utövandet av fritidsaktiviteter**
- Vilka anläggningar besöks/används?
- Vilka evenemang och museer besöks och i vilken utsträckning?
- Hur mycket spenderar ålänningar på fritiden?
- (Utövande av fritidsaktiviteter utanför Åland)
- Vad borde det satsas mer på när det gäller utbudet?
- Tidsanvändning – fördelning mellan förvärvs- och obetalt arbete
- **Skillnader mellan befolkningsgrupper?**

Analyser

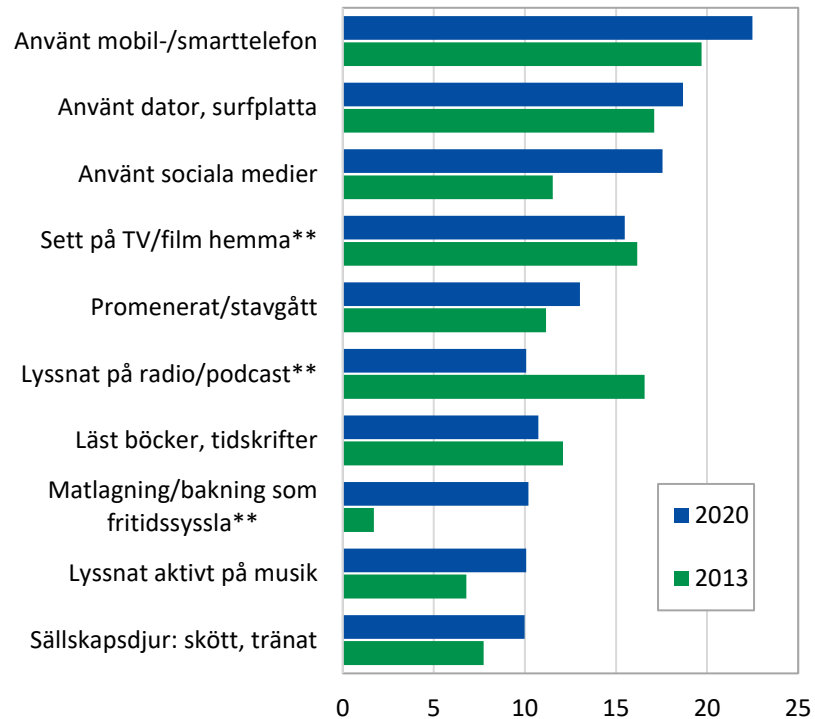
- **Nulägesbild över vilka fritidsaktiviteter som utövas**
  - Hur stor andel av populationen utövade aktiviteten?
  - Hur ofta?
- **Variansanalys: Signifikanta skillnader mellan olika befolkningsgrupper**
  - Kön
  - Ålder
  - Boenderegion
  - (Utbildningsnivå)
  - Socioekonomisk ställning
  - Familjesituation
- **Coronasituationens påverkan**
  - Bedömningar över hur ett övergripande område av fritidsaktiviteter påverkats
  - Exempel på aktiviteter som påverkats
  - Komplement: Jämförelse över tid (ÅSUBs tidigare fritidsvaneundersökningar)

Tio aktiviteter som utövas av de flesta under 2020 (andel svarande i procent)

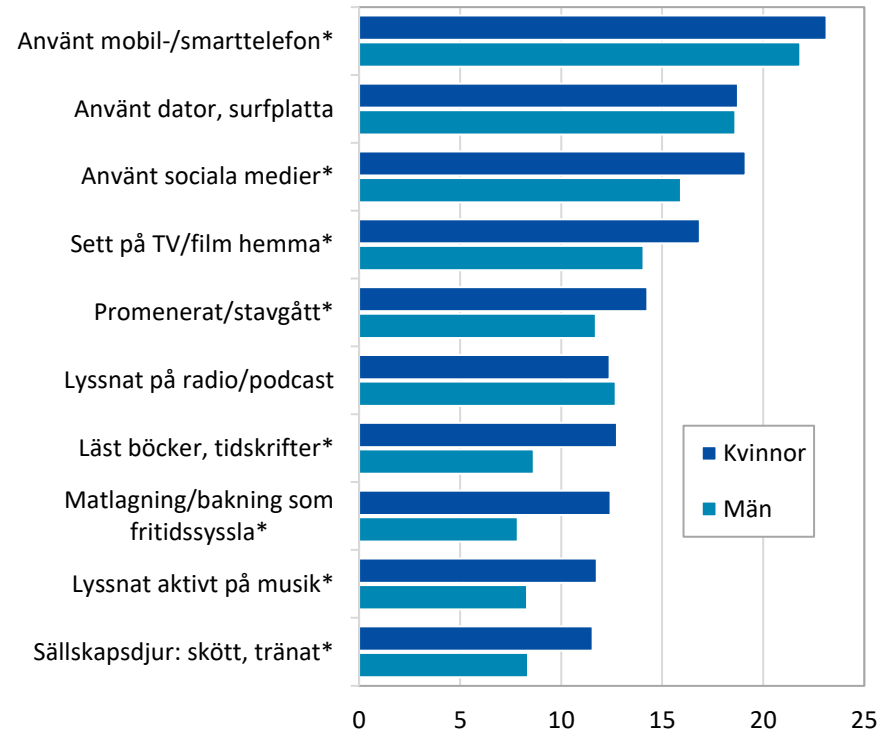
De tio mest utövade aktiviteterna (antal gånger per månad) 2020

2020 (jmf aktivitetsnivå 2013)

**Kategoriens benämning har ändrats från 2013 till 2020

2020 efter kön

*Signifikanta skillnader mellan könen

”Pandemieffekten”

**Hur har coronasituationen påverkat
utövandet av fritidsaktiviteter?**

- Pandemin har i huvudsak lett till ett **minskat** utövande av aktiviteter inom följande övergripande grupper:

- Sociala aktiviteter
- Musik, dans och teater
- Besök och övriga aktiviteter
- Idrotts- och motionsutövning

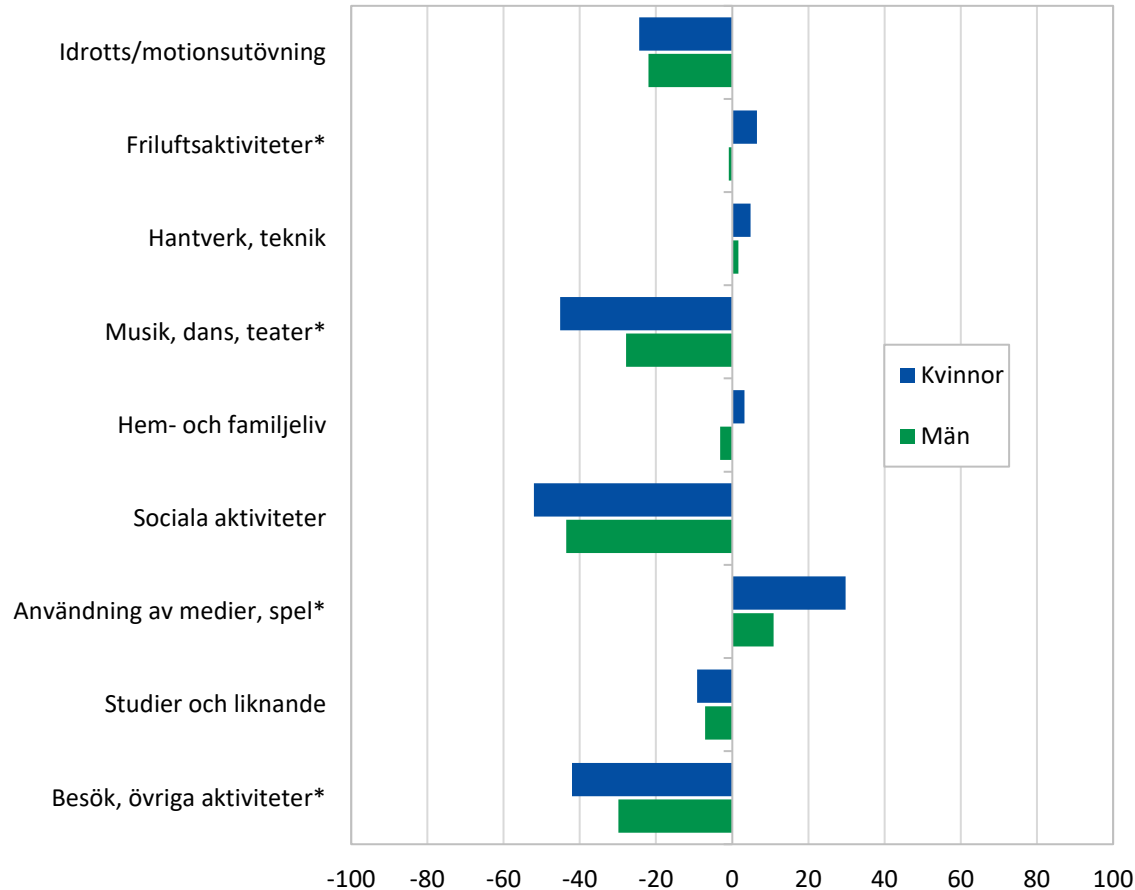
- Pandemin har i huvudsak lett till ett **ökat** utövande av aktiviteter inom följande övergripande grupper:

- Användning av medier och spel

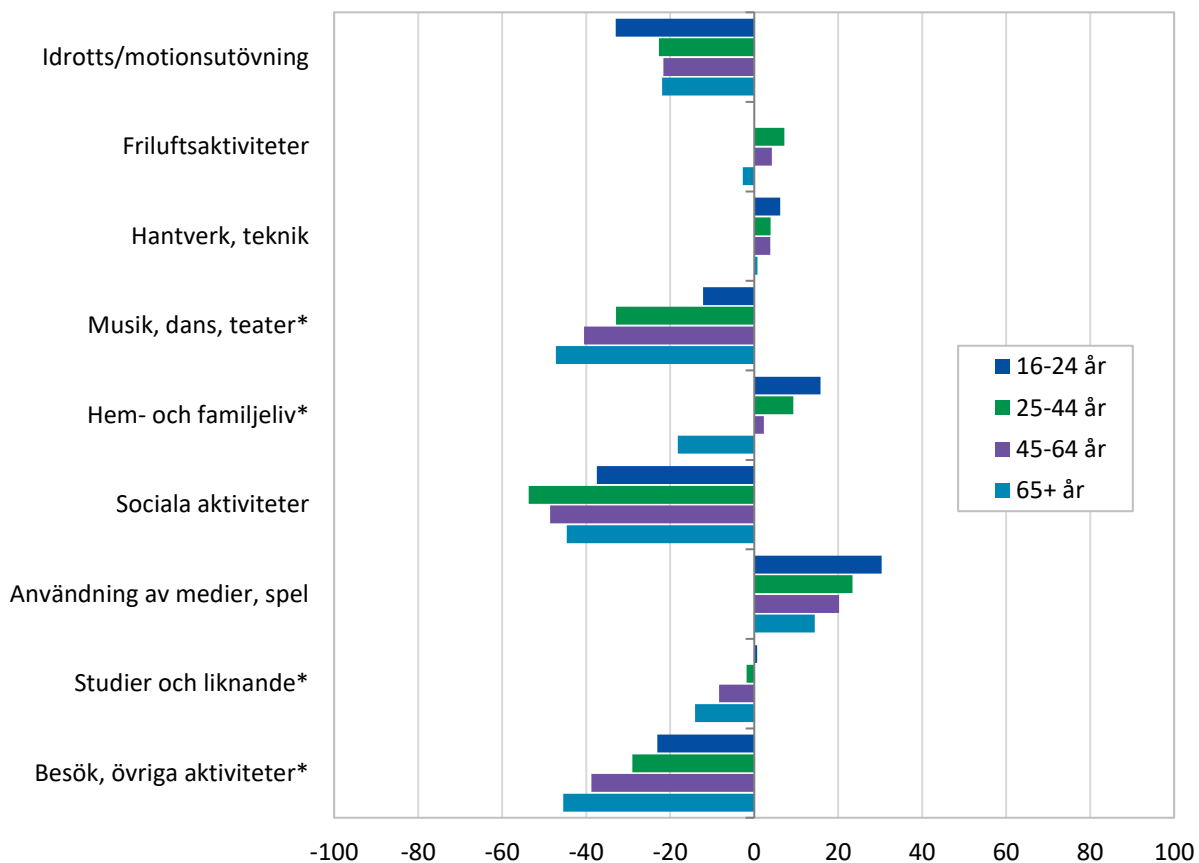
Pandemieeffekten (netto) efter kön

Källa: ÅSUB
*Signifikanta skillnader mellan könen.

- 100 → Samtliga svarande upplever att utövandet av aktiviteter inom ett fritidsområde "ökat mycket" på grund av coronasituationen
- -100 → Samtliga svarande upplever att utövandet av aktiviteter inom ett fritidsområde "minskat mycket" på grund av coronasituationen
- Pandemieeffekten något tydligare bland kvinnor än män.

Pandemieeffekten (netto) efter åldersgrupp

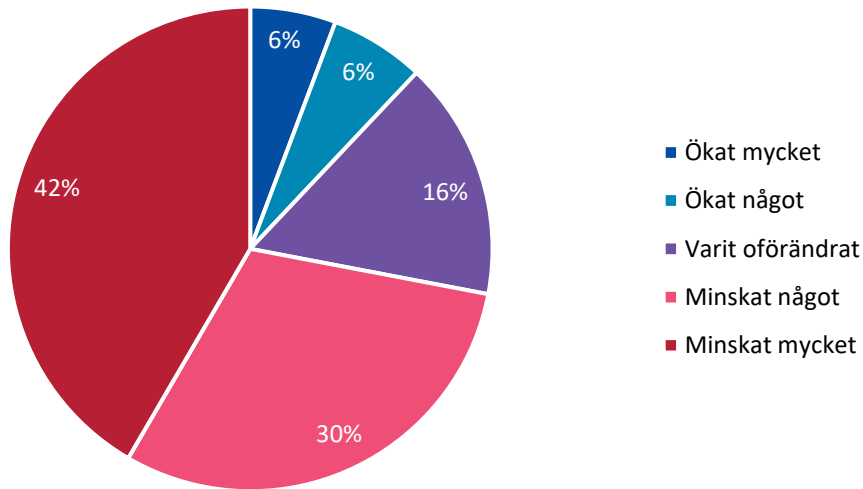
- Tydliga åldersmönster → Effekten ökar/minskar med åldern.
- Personer i åldersgruppen 65+ har påverkats särskilt negativt av coronasituationen.

Källa: ÅSUB

*Signifikanta skillnader mellan åldersgrupper.

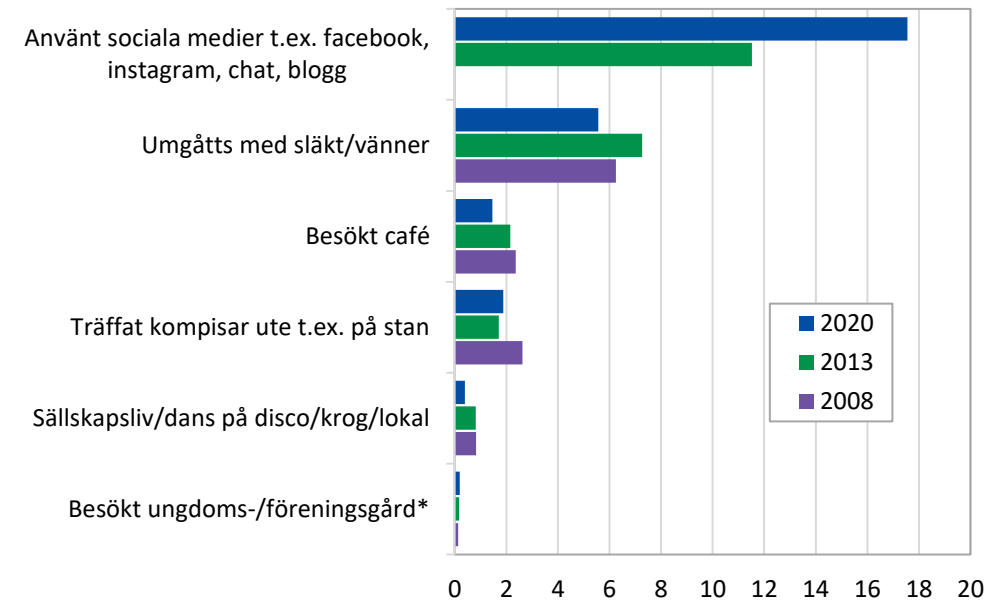
Sociala aktiviteter

Hur har coronasituationen påverkat utövandet av sociala aktiviteter? Andel svarande i procent

- ↓ • Umgåtts med släkt/vänner
- ↓ • Sällskapsliv/dans på disco/krog/lokal
- ↓ • Besökt café
- ↑ • Använt sociala medier

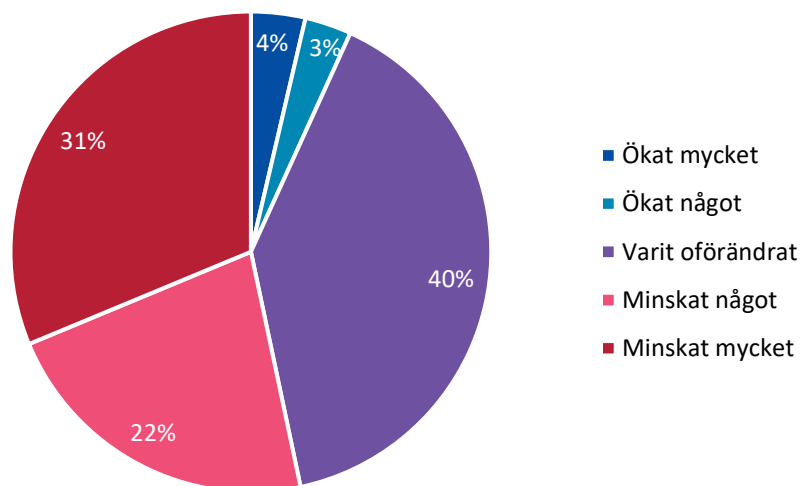
Utövning av sociala aktiviteter 2020, 2013 och 2008
(antal gånger per månad)

*Kategorin hette 2013: "Besökt fritids-/ungdomsgård", 2008: "Besökt fritidsgård".

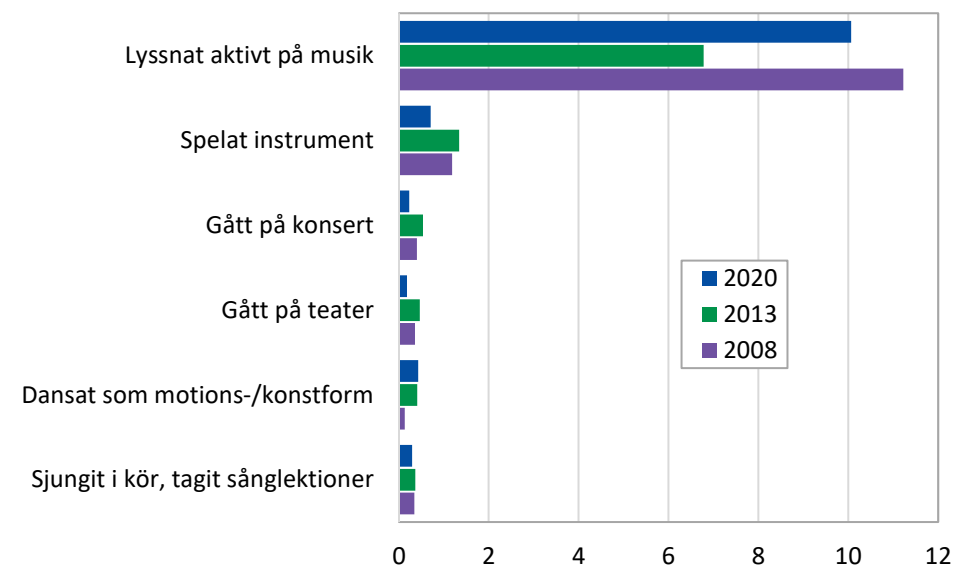
Musik, dans och teater

Hur har coronasituationen påverkat utövandet av aktiviteter inom musik, dans och teater? Andel svarande i procent

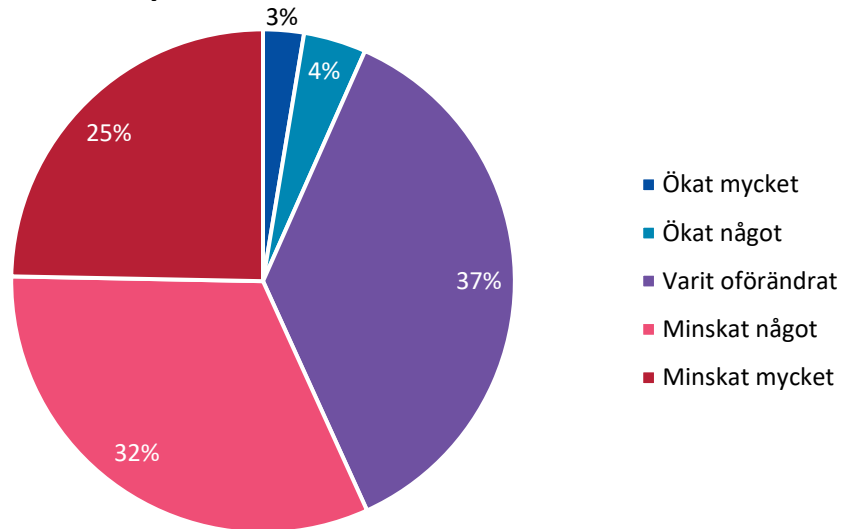
- ↓ • Gått på konsert
- ↓ • Gått på teater

Utövande av musik, dans och teater 2020, 2013 och 2008 (antal gånger per månad)

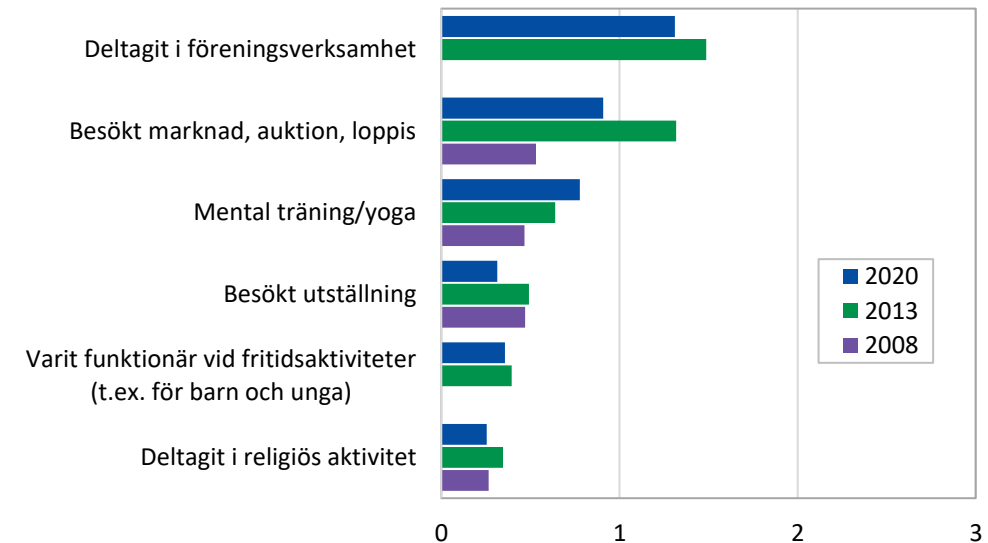
Besök och övriga aktiviteter

Hur har coronasituationen påverkat besök och övriga aktiviteter?
Andel svarande i procent

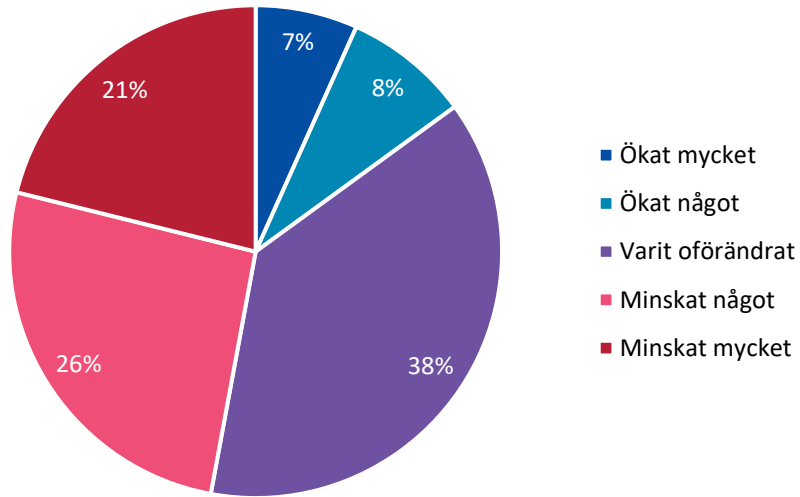
- ↓ • Besökt marknad, auktion, loppis
- ↓ • Besökt utställning
- ↓ • Deltagit i föreningsverksamhet
- ↑ • Mental träning/yoga

Utövande av besök och övriga aktiviteter 2020, 2013 och 2008
(antal gånger per månad)

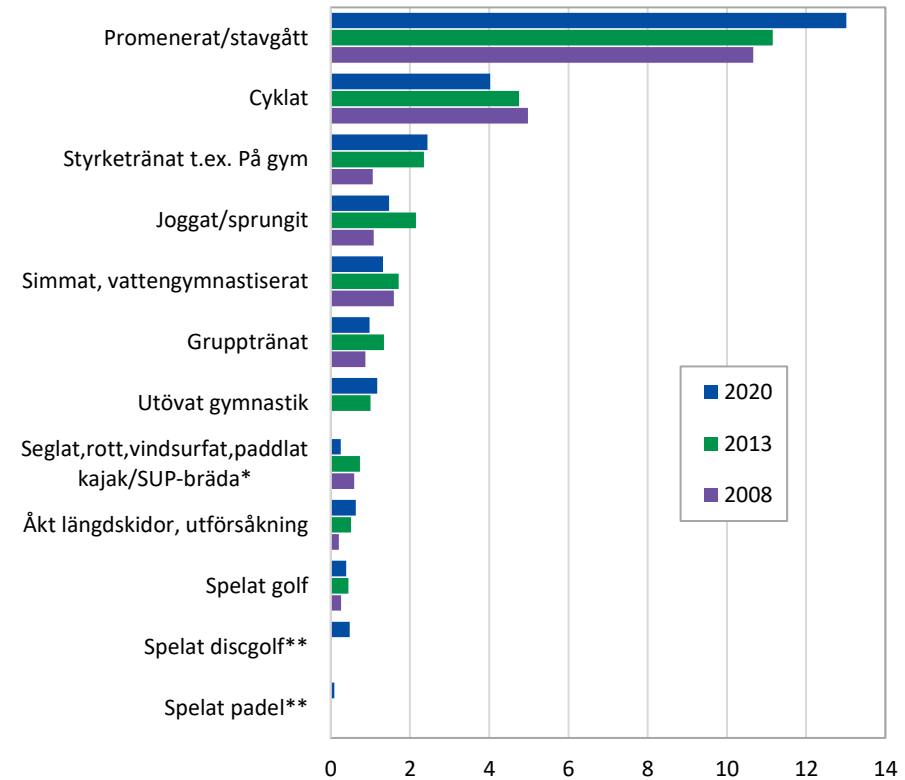
Idrotts- och motionsaktiviteter

Hur har coronasituationen påverkat utövandet av idrotts- och motionsaktiviteter?

- ↓ • Styrketräning (Gym)
- ↑ • Promenerat/stavgång
- ↓ • Simning/vattengymnastik
- ↑ • Styrketräning
- ↓ • Gruppträning

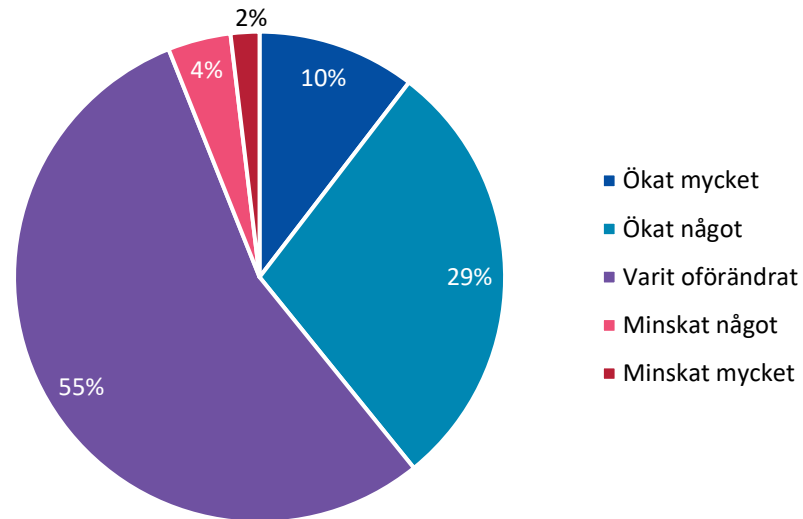
Utövande av idrott- och motionsaktiviteter 2020, 2013 och 2008 (antal gånger per månad)*

Notera: 10 oftast utövade idrotts/motionsaktiviteterna + Discgolf & Padel
 *Hette "Båtsport t.ex. seglat, rott, vindsurfat, paddlat kanot" 2013
 **Nya kategorier för 2020

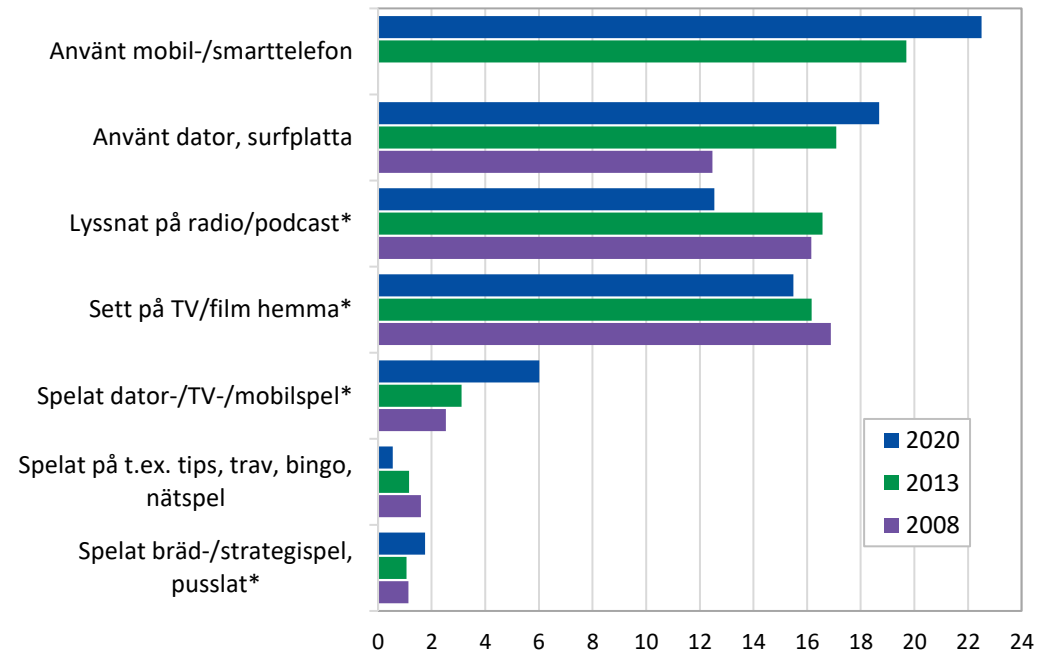
Användningen av medier och spel

Hur har coronasituationen påverkat användningen av medier och spel? Andel svarande i procent

- ↑ • TV- och film hemma
- ↑ • Använt dator, surfplatta
- ↑ • Använt mobil-/smarttelefon

Användning av medier och spel 2020, 2013 och 2008
(antal gånger per månad)

* Hette "Lyssnat på radio", "Sett på TV/film", "Spelat dator-/Tv-spel" samt "Spelat sällskapsspel t.ex. bridge, schack, familjespel" 2013.

Andelen som besökt evenemang minskade från tidigare år

De tio populäraste evenemangen 2020, 2013 och 2008 (andel svarande som besökt evenemangen)

2020	2013	2008			
Skördefesten på Åland	53 %	Skördefesten på Åland	63 %	Skördefesten	46 %
Open by night	15 %	Ålands Sjödagar	49 %	Rockoff Festival	43 %
Andra marknader	14 %	Rock Off Festival	39 %	Ålands Sjödagar	39 %
IFK Mariehamn fotbollsmatcher	13 %	Åländsk teateruppsättning	32 %	Köpmanna-/Godbymässan	38 %
Åländsk teateruppsättning	13 %	Open by Night	29 %	Open by Night	27 %
Digitala musikkonserter	13 %	Vikingamarknaden	29 %	Sommarteater	26 %
Lokala musikkonserter	9 %	Ålandsmässan/Godbymässan	27 %	Vikingamarknad	24 %
Åland United fotbollsmatcher	7 %	Kulturnatten	27 %	Ligafotbollsmatcher*	24 %
Motorsportevenemang	8 %	IFK Mariehamn fotbollsmatcher	25 %	Övr. åländska teaterupps.	21 %
Vera filmfestival	6 %	Röda Kors-Marknad	15 %	Kulturnatten	20 %

Källa: ÅSUB

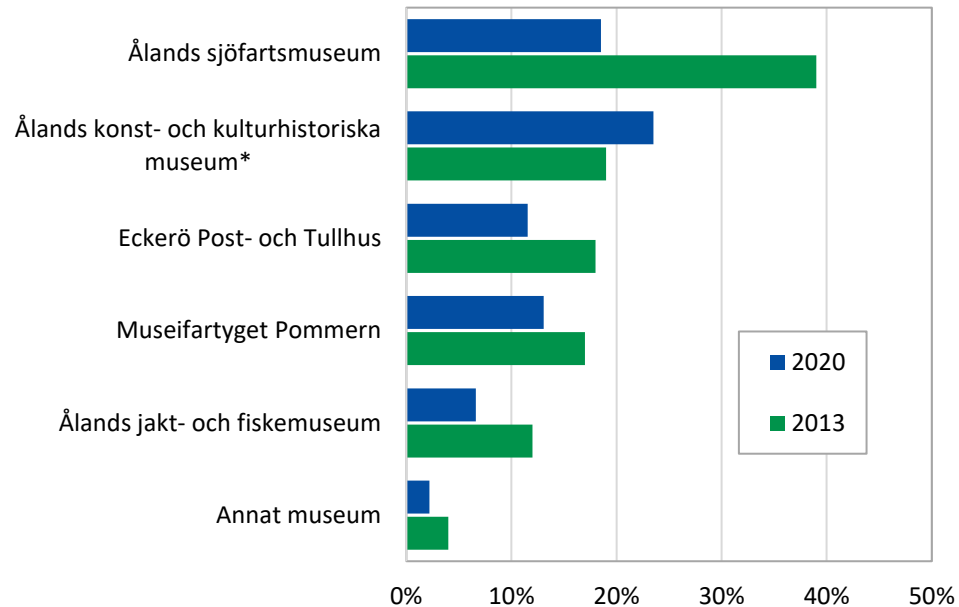
*Inkluderade IFK Mariehamns och Åland Uniteds hemmamatcher

- 2020 blev ett mycket annorlunda år för evenemangssektorn.
  - Flera evenemang ställdes in
  - Evenemang som genomfördes präglades ofta av någon form av restriktioner

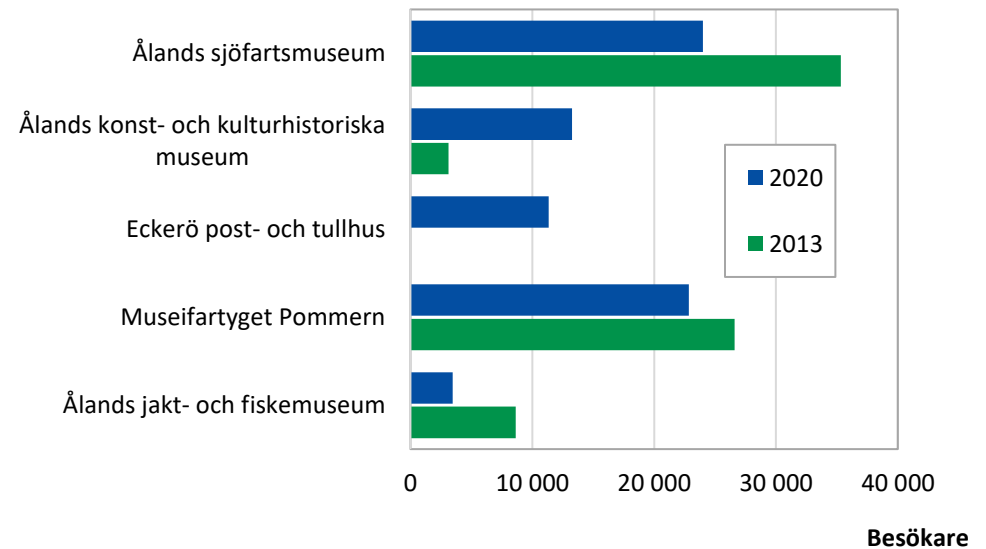
Även andelen som hade besökt museer var lägre än 2013

Museibesök 2020 och 2013 (andel svarande i procent)

Källa: ÅSUBs kultur- och fritidsvaneundersökning 2020 och 2013
*Kategorin hette "Ålands museum" i år 2013 undersökning.

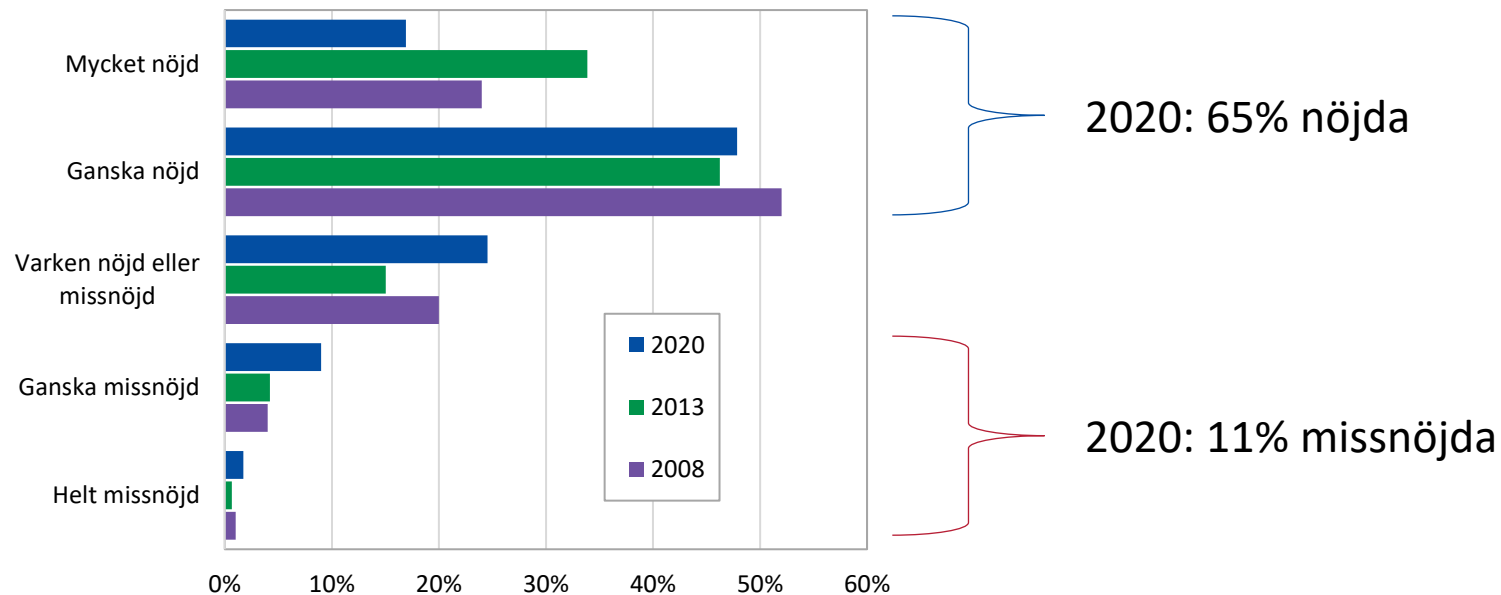
Museibesök 2020 och 2013 (antal besökare)

Källa: ÅSUB statistikområde, kultur

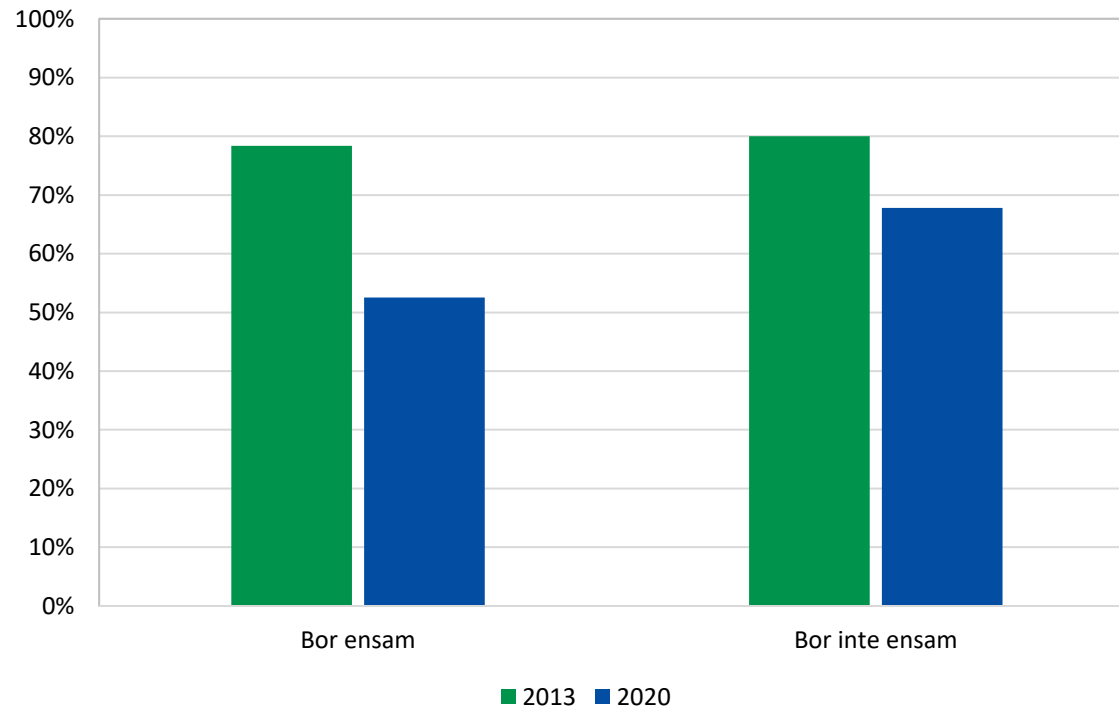
Inställning till den egna fritiden

Nära två tredjedelar av ålänningarna var nöjda med sin fritid - dock tydlig minskning från tidigare undersökningar

Särskilt tydlig minskning bland personer som bor ensamma

Andel nöjda med den egna fritiden bland personer som bor/inte bor ensamma år 2013 och 2020 (andel svarande i procent) fritiden

Bor ensamma

2013: 78%

2020: 53%

Bor inte ensamma

2013: 80%

2020: 68%

Coronasituationen i särklass den mest begränsande faktorn

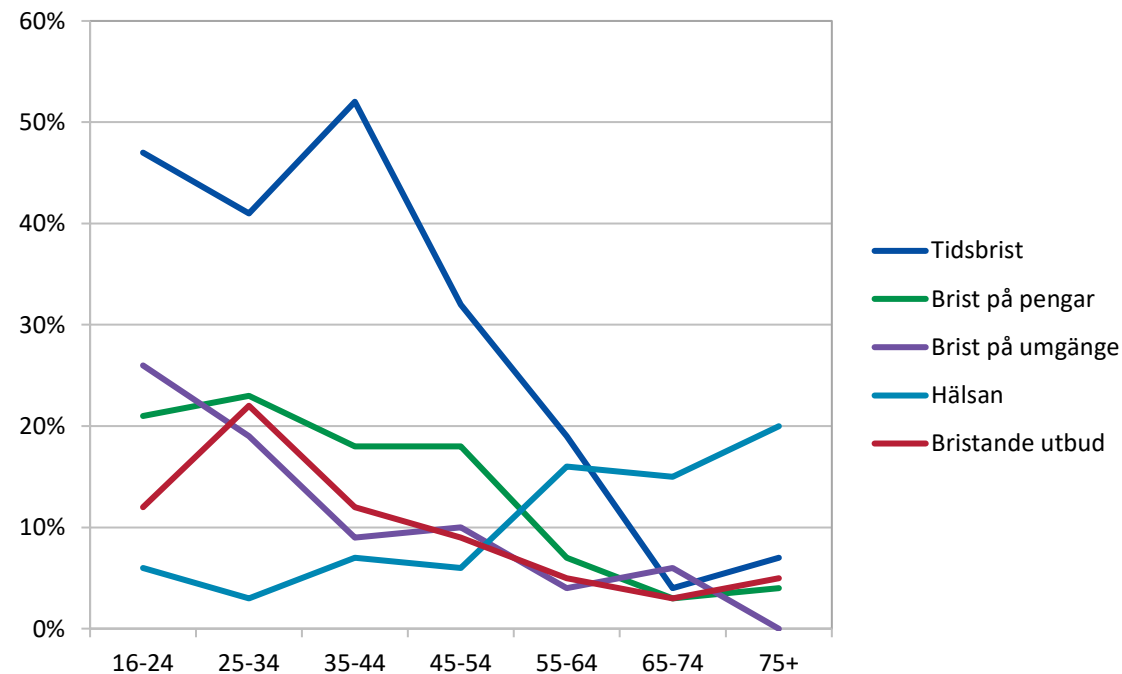
Faktorer som begränsar fritidsutövandet efter kön, åldersgrupp och region (andel svarande i procent).

Kön, ålder, region	Corona-situationen	Tidsbrist	Utbud	Pengar	Umgänge	Hälsan	Fysisk tillgäng.	Info. om aktiviteter	Egna svenska-kunskaperna	Annat	Ingenting
Totalt	77 %	28 %	9 %	13 %	10 %	10 %	3 %	4 %	1 %	3 %	7 %
Kvinnor	83 %	28 %	10 %	13 %	10 %	13 %	4 %	3 %	1 %	5 %	5 %
Män	70 %	28 %	9 %	13 %	10 %	7 %	2 %	4 %	1 %	2 %	10 %
Totalt	77 %	28 %	9 %	13 %	10 %	10 %	3 %	4 %	1 %	3 %	7 %
16-24	91 %	47 %	12 %	21 %	26 %	6 %	0 %	6 %	0 %	6 %	3 %
25-44	82 %	47 %	17 %	20 %	14 %	5 %	3 %	8 %	1 %	4 %	2 %
45-64	72 %	25 %	7 %	12 %	7 %	11 %	3 %	1 %	1 %	3 %	13 %
65+	72 %	4 %	3 %	3 %	4 %	16 %	5 %	2 %	1 %	2 %	8 %
Totalt	77 %	28 %	9 %	13 %	10 %	10 %	3 %	4 %	1 %	3 %	7 %
Mariehamn	82 %	26 %	11 %	14 %	13 %	10 %	3 %	5 %	1 %	4 %	7 %
Landsbygden	75 %	29 %	8 %	12 %	8 %	11 %	3 %	3 %	0 %	4 %	8 %
Skärgården	64 %	34 %	11 %	12 %	12 %	9 %	3 %	0 %	3 %	0 %	5 %

Källa: ÅSUB

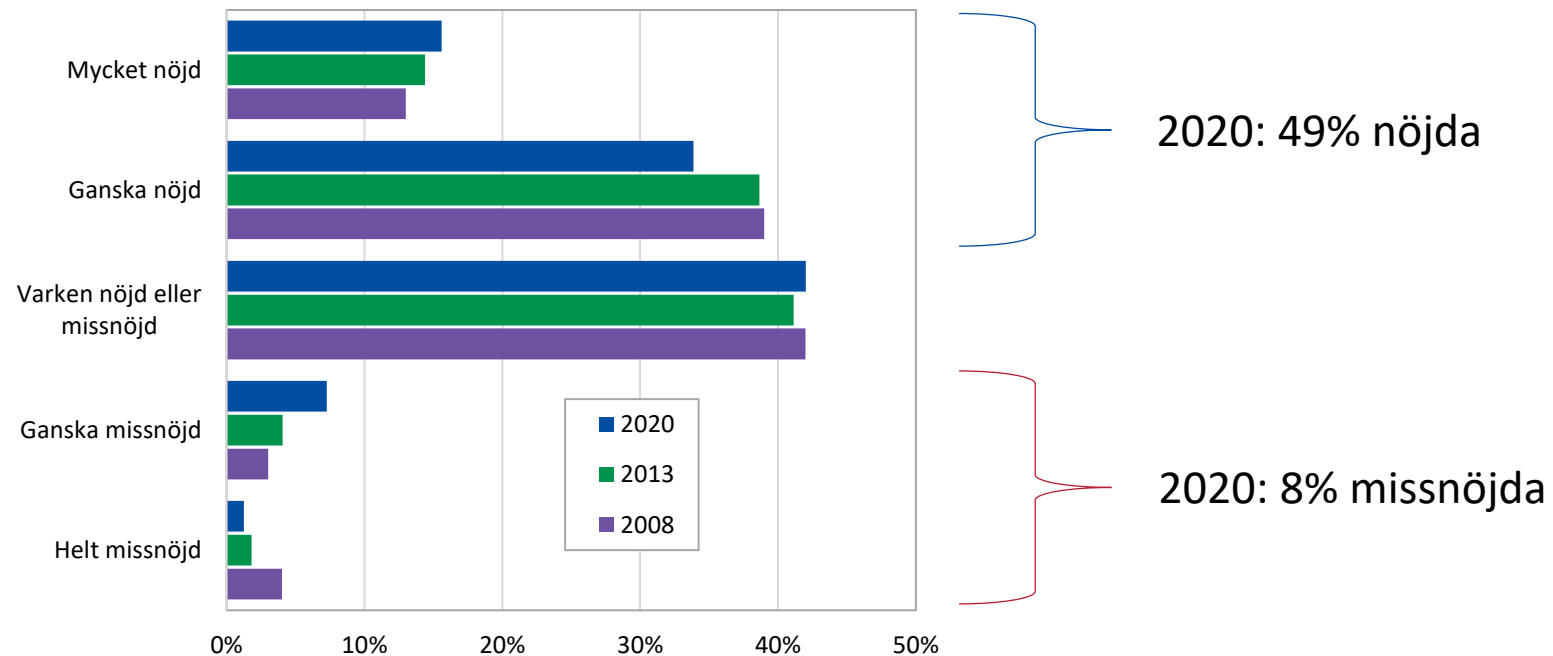
Olika faktorer begränsar olika åldersgrupper

De fem vanligaste begränsande faktorerna utöver coronasituationen, efter sju åldersgrupper (andel svarande i procent).

Inställning till fritidsutbudet i den egna kommunen

Ungefär varannan av de svarande var nöjd med den egna kommunens utbud av fritidsaktiviteter

Personer bosatta i Mariefhamn var i genomsnitt mer nöjda med utbudet

Hur nöjd man är med den egna kommunens utbud av fritidsaktiviteter, efter region
(andel svarande i procent).

Omdöme	Mariehamn	Landsbygden	Skärgården	Totalt
Mycket nöjd	22 %	11 %	13 %	15 %
Ganska nöjd	43 %	27 %	33 %	34 %
Varken nöjd eller missnöjd	32 %	50 %	43 %	42 %
Ganska missnöjd	4 %	9 %	13 %	7 %
Helt missnöjd	0 %	2 %	0 %	1 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %

Källa: ÅSUB

Satsningar på i första hand de ungas fritidsaktiviteter önskas

Önskemål om satsningar på olika målgruppers fritidsaktiviteter efter kön, åldersgrupp och region (andel svarande i procent).

	Ungas	Vuxnas	Äldres	Annat
Totalt	47 %	22 %	27 %	5 %
Kvinnor	45 %	20 %	29 %	5 %
Män	48 %	23 %	25 %	5 %
Totalt	47 %	22 %	27 %	5 %
Mariehamn	43 %	26 %	26 %	3 %
Landsbygden	50 %	20 %	27 %	5 %
Skärgården	43 %	14 %	28 %	5 %

Källa: ÅSUB

"Alla barn skall få ekonomisk möjlighet att testa på och utöva idrott."

"Gärna mera åldersblandade aktiviteter för att minska känslan av utanförskap bland äldre till exempel."

"När det gäller ungas fritid, satsa också på "smalare", kanske sådant som kan ses som lite udda intresseområden. För de äldre sådant som främjar den mentala och fysiska livskvaliteten. Detta gäller förstås i hög grad de ungas aktiviteter också."

"Mera motorsport, då det finns väldigt stort intresse för det bland unga och äldre på Åland."

Några citat om hur pandemin påverkat utövningen av fritidsaktiviteter

"Har inte vågat gå på gym eller gruppträningar. Överlag stannat mer hemma."

"[Idrotts- och motionsaktiviteter har minskat] på grund av uteblivna långlopp som annars är motivationen."

"Vi har inte varit på någon offentlig tillställning på grund av Corona vilket vi i vanliga fall går en par gånger per år."

"Har slutat göra utflykter med husbilen."

"Umgänget med släkt och vänner [har minskat]. Besök på Trobergshemmet [har minskat]. Även planerade kalas och resor har fått avbokas. Inte kunnat närvara vid flera begravningar."

"Inga föreläsningar eller motsvarande."

"Marknader och utställningar har ställts in."

"Jag har tränat mycket mera utomhus: promenerat, löptränat, cyklat"

"Mera garagetid på grund av restriktioner"

"Åkt på flera utflykter och båtturer än vanligt, pysslat mer i trädgården."

"Datorspel [har ökat] på grund av permittering."

"På grund av distansstudier och Corona samt minskat socialt liv har det ökat med TV- och filmtittandet"

"Mobilspel har ökat. Kontakt med vänner på sociala medier i stället för att fysiskt träffas."

"Mer tid för att läsa böcker än på flera år."

"Mediterat mer och haft mer tid till föreningsliv."

Kort sammanfattning

- Pandemin har lett till:
  - Färre sociala möten/träffar på plats
  - Färre/begränsade evenemang och lägre deltagande
  - Mindre idrottande/motionerande
  - Ökad medieanvändning, träffar online
- Nära två tredjedelar av ålänningarna var nöjda med sin fritid - dock tydlig minskning från tidigare undersökningar. Ungefär hälften av de svarande var nöjda med kommunens utbud av fritidsaktiviteter.
- Förutom pandemin är bland annat tidsbrist, penningbrist, brist på umgänge samt hälsan begränsande faktorer. Olika åldersgrupper begränsas av olika faktorer.
- Satsningar på framförallt ungas fritidsaktiviteter önskas

Tack för visat intresse!

www.asub.ax

